

3. Butenko, H. O. (2016) “Improving the physical condition of children of primary school age by means of health tourism in physical education”, Thesis abstract Cand. Sc. (Physical education and sport), 24.00.02, National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
4. Goncharova, N. and Butenko, H. (2015) “Experience of the recreational and health technologies to improve physical condition of children of primary school age”, Sports Science of Ukraine, no. 5, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/SNU_2015_5_7 (accessed August 1, 2017).
5. Goncharova, N., Vako, I. and Voitovich, M. (2017) “Factors of influence on the process of adaptation of primary school-aged children to the conditions of education at school”, *Physical culture, sports and health of the nation: a collection of scientific works*, vol. 3(22), pp. 52–58.
6. Grabovsky, Yu. A., Skaliy, O. V. and Skaliy, T. V. (2008) *Sportyvnyy turizm: navchal'nyy posibnyk* [Sport tourism: tutorial], Navchal'na knyha – Bohdan, Ternopil', Ukraine.
7. Davydok, A.M. and Tytova, A.M. (2013) “The sociallypsychological adaptable status of sixsummer firstgraders. Problems early corrections school not adaptation”, *Environment & Health*, no. 2(65), pp. 43–46.
8. Kashuba, V.O., Goncharova, N.M. and Butenko, G.O. (2016) “Organizational and methodological conditions of schoolchildren’s recreation & health activities implementing in the process of physical education”, *Visnyk of Zaporizhzhya National University. Physical education and Sports*, no. 2, pp. 19–26.
9. Kovalchuk, L.V. (2007) “Psychophysical development as the factor of readiness 6-years age children to education at school”, Thesis abstract Cand. Sc. (Physical education and sport), 24.00.02, Lviv state institute of physical culture, Lviv, Ukraine.
10. Lasota, T.L. (2012) “Enhancing adaptive capacity of 6–7 year old children with the is of primary school physical education facilities”, Thesis abstract Cand. Sc. (Physical education and sport), 24.00.02, National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
11. Maxim, O.V. and Ryabovol, T.A. (2013) “Psychological mechanism sofadaptation of desadaptation juniors school children”, *Young Scientist*, no. 1(01)
12. Romashevskaya, N.I. (2010) “The adaptional possibilities of physical educational elementary school”, *Siberian Pedagogical Journal*, no. 7, pp. 95–102.
13. Terehova, I. M. (2012) From experience of teacher of initial classes on adaptation of first-class children: adaptation course the “First days of child at school”, *Bulletin of the University of Luhansk : Teaching Science*, no. 19(3), pp. 128–135.
14. Chizhikova, L.V. and Ryabkova, Ye.I. (2015) “Gametherapy as a means of social adaptation of first-graders in school”, *Nauchnyye issledovaniya: ot teorii k praktike: materialy II Mezhdunar nauch. - prakt. konf.* [Scientific research: from theory to practice: materials II Intern. - pract. conf.], Cheboksary, February, 12, 2012, pp. 35–36.
15. Andrieieva, O., Galan, Y., Hakman, A. & Holovach, I. (2017) Application of ecological tourism in physical education of primary school age children, *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 17, Supplement issue 1, pp. 7–15.
16. Butenko, H., Goncharova, N., Saienko, V. and Tolchieva H. (2016) Usage of health tourism means as basis for improvement of physical condition of primary school age children. *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 17 Supplement issue 1, pp. 34 – 39. doi: 10.7752/jpes.2017.s1006.
17. Protsenko, U., Pantiuk, T., Romanchuk, O. and Danylevych, M. (2016) Improvement features of the Ukrainian physical education system, *Journal of Physical Education and Sport*, Vol. 16(1), pp. 113 – 117.

УДК 796.067

Віталій Кашуба, Тетяна Ричок

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ФОРМ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СЕРЕД ШКОЛЯРІВ З СЕНСОРНИМИ ПОРУШЕННЯМИ, ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Питання популяризації сучасних форм рухової активності серед школярів з порушенням слуху за допомогою мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita” є актуальною.

Розроблена мультимедіа інформаційно-методична програма “MotusVita”, призначена для підвищення рівня теоретичних знань і мотивації учнів до оздоровчо-рекреаційної активності і занять з фізичного виховання; включає інформацію про основні складові здорового способу життя; правил безпеки займаються при організації різних сучасних форм рекреаційно-оздоровчих занять; методичних рекомендацій для вчителя з фізичного виховання; складається з зразкових комплексів фізичних вправ, що забезпечує чітке розуміння виконання кожного елемента техніки спортивно-туристського багатоборства та інших видів оздоровчо-рекреаційної активності, котрі спрямовані на підвищення показників фізич-

ного стану школярів; представлені відеоматеріали сучасних форм рухової активності, інформація яких подається в максимально зручній і доступній формі для займаючихся.

Ключові слова: мультимедійні технології, фітнес, рухова активність, школярі, порушення слуху.

The issue of popularization of modern forms of motor activity among students with hearing impairment using the multimedia information and methodical program "MotusVita" is relevant.

The multimedia information and methodical program "MotusVita" is developed, aimed at raising the level of theoretical knowledge and motivation of students to recreational and recreational activities and physical education classes; Includes information on the main components of a healthy lifestyle; Safety rules are engaged in organizing various modern forms of recreational and recreational activities; Methodical recommendations for a teacher of physical education; Consists of model complexes of physical exercises, which provides a clear understanding of the implementation of each element of the technique of sports and tourist all-round and other types of recreational and recreational activities, which are aimed at increasing the physical fitness of students; Presented video materials of modern forms of motor activity, the information of which is presented in the most convenient and accessible form for those engaged.

Keywords: Multimedia technologies, fitness, motor activity, schoolchildren, hearing impairment.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Рівень здоров'я підростаючого покоління в Україні постійно знижується. Тому збереження і зміцнення здоров'я дітей та підлітків є сьогодні пріоритетним завданням держави [2].

В сучасних умовах розвитку освіти, фізична культура та спорт мають вагоме соціально-економічне значення для суспільства в цілому та окремого школяра зокрема. Одним із найважливіших завдань фізичного виховання у навчальному закладі є забезпечення формування необхідного рівня фізичного розвитку та мотивації школяра до рухової активності [1].

Окреме місце в загальній системі фізичного виховання займають школярі з різними вадами здоров'я. В останні роки спостерігається збільшення кількості дітей, що мають саме порушення слуху [4]. Тому, адаптація і мотивація цих школярів до фізичних навантажень стає важливою проблемою, що вимагає від навчальних закладів комплексного системного підходу до зміцнення здоров'я, підвищення фізичного стану школярів, виборі педагогічних технологій, форм організації навчального процесу та дозуванні фізичних навантажень з урахуванням відхилення у стані здоров'я [6].

Специфічна спрямованість у використанні засобів, методів, форм навчання та виховання у сфері фізичної культури призвела до розриву освіти і фізичної культури – школярі не повністю усвідомлюють та не сприймають фізичну культуру як життєво важливу цінність [9]. У наслідок цього фізична культура як навчальний предмет не виконує повною мірою своєї важливої функції – формування дієвого ставлення школяра до власного фізичного стану, і наслідком цього є зниження інтересу в більшості дітей до фізкультурно-спортивної, рухової діяльності та зменшення її престижу [8].

У шкільному середовищі спостерігається незадоволеність змістом занять фізичною культурою, що негативно відображається на рівні фізичної підготовки та стані здоров'я. Вирішення цього завдання на сучасному етапі не може бути достатньо ефективним без подальшого вдосконалення системи фізичного виховання [5].

Так, як останнім часом оздоровча рухова активність набувають все більшої популярності і займають міцні позиції в житті суспільства [8].

Оздоровча рухова активність – це будь-який вид рухової активності, що приносить користь для здоров'я, покращує функціональні можливості без зайвої шкоди та ризику для організму [2].

На думку О. Андрєєвої [1] оздоровчо-рекреаційна рухова активність – це спеціально організована рухова активність належного обсягу та оптимальної інтенсивності, форми та види якої добровільно обирає та реалізує людина під час дозвілля з

метою відновлення працездатності, сприяння всебічному особистому розвитку, зменшення ризику хронічних захворювань та дотримання здорового способу життя.

Сьогодні важко уявити галузь, де б не використовувалися сучасні інформаційні технології, комп'ютери та мережа Інтернет [6, 7]. У зв'язку з цим важливого значення набувають нестандартні способи і підходи до реалізації програм навчального процесу, що представляють собою застосування сучасних програмних продуктів в комплексі з новими інформаційними технологіями [1,7].

Як показують ряд досліджень [1,5,9], більшу частину вільного часу школярі проводять в Інтернеті, в зв'язку з цим виникає проблема в руховій активності (гіподинамія). Так, як не можливо вплинути на спосіб життя школярів, але можливо змінити їх відношення до занять з фізичної культури, підвищити зацікавленість та сприяти соціальній інтеграції за допомогою мультимедійних технологій.

Мультимедійні технології в свою чергу мають певні переваги (рис. 1).

Рис. 1. Переваги використання мультимедіа в процесі адаптивного фізичного виховання [7].

Важливо відзначити, що використання мультимедіа в процесі адаптивного фізичного виховання має ряд переваг (рис. 2).

Тому, мультимедійні технології сьогодні є одним із шляхів підвищення інтересу і творчої активності серед школярів з порушенням слуху, створення планомірної підтримки позитивних емоцій, їх соціальної адаптації, оптимізації умов проведення фізкультурних занять, підвищення, як загальної, так і моторної щільності та привабливості уроку.

Зв'язок з науковими темами та напрямками. Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Роботу виконано згідно зі Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2010–2015 рр. Міністерства освіти і науки України за темою 3.7 “Вдосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні, реабілітації та спорті з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини” (номер державної реєстрації 0111U001734); згідно зі планом НДР НУФВСУ на

2016–2020 рр. за темою 3.13 “Теоретико-методичні основи здоров’я формуючих технологій у процесі фізичного виховання різних груп населення” (номер державної реєстрації 0116U001615).

одночасне використання декількох каналів сприйняття учня в процесі навчання за рахунок чого досягається інтеграція інформації, що доставляється кількома різними органами почуттів

- можливість моделювати складні, дорогі або небезпечні реальні експерименти, проведення яких в школі важко або неможливо

візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів

- візуалізація об’єктів і процесів мікро- і макро світів

можливість розвинути когнітивні структури і інтерпретацію учнів, обрамляючи досліджуваний матеріал в широкій навчальній, громадській, історичній контекст, і пов’язуючи навчальний матеріал з інтерпретацією займаючихся

Рис. 2. Переваги використання мультимедіа в процесі адаптивного фізичного виховання [7].

Мета дослідження – розробити інформаційно-методичну програму “MotusVita”, яка спрямована на популяризацію сучасних форм рухової активності серед школярів з порушенням слуху.

Методи й організація дослідження. З метою перевірки доцільності та ефективності впровадження в процес фізичного виховання Спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita”, було проведено експертне опитування вчителів фізичної культури різних шкіл міста Києва.

Опитування викладацького складу проводилось за допомогою анкети. При відповідях на питання анкети експертам був запропонований метод ранжирування, що полягав в оцінюванні об’єктів по рангах у порядку збільшення їхньої значимості. Місце, зайняте кожним з виділених об’єктів, визначалося числом набраних їм балів: чим більше сума балів, тим вище зайняте місце (тим більше значимим є даний об’єкт).

Результати досліджень та їхнє обговорення. Для вирішення даної проблеми, ознайомлення з сучасними формами рухової активності і зацікавленість в них серед школярів з порушенням слуху, ми використовували мультимедійні технології, які розглядалися нами як ефективний засіб процесу фізичного виховання.

Результати наших досліджень рівня теоретичних знань школярів з порушеннями слуху, показали низький рівень теоретичної підготовленості і їх оцінки щодо власної здоров’яформируючої діяльності, понять здорового способу життя, його бачення, а також притаманна низька мотивація до занять фізичної культури.

Спираючись на попередньо проведені результати досліджень різних фахівців [1, 4, 6] і проведене нами анкетування серед школярів з порушення слуху, показало їх зацікавленість у додатковій інформації про сучасні форми рухової активності, а саме туристичному багатоборстві.

Вище викладене послужило нам підставою для розробки мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita”.

При розробці мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita” нами враховувалася ергономіка електронного навчання [6], а також для ефективності

засвоєння матеріалу на уроці нами враховувались не тільки відповідні принципи класичної дидактики, але і специфічні принципи використання комп'ютерних мультимедійних технологій [7], які і використовувались для розроблення мультимедіа інформаційно-методичної програма "MotusVita":

Розроблена нами мультимедіа інформаційно-методична програма "MotusVita", має такі вкладки (рис. 3):

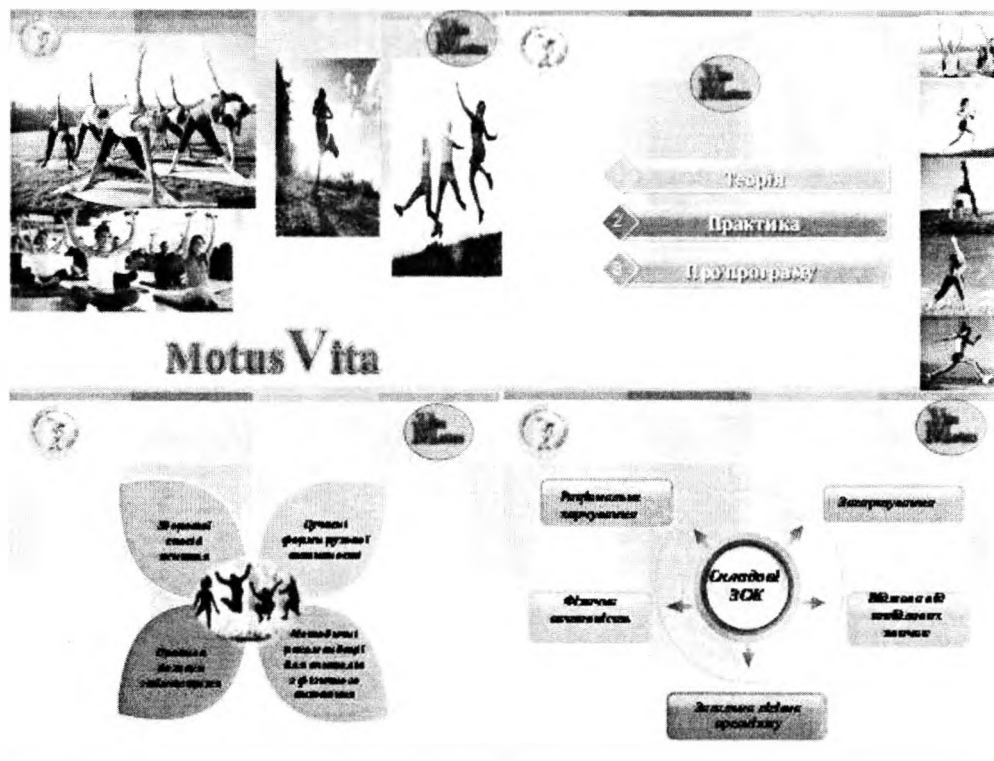

Рис. 3. Вікна мультимедіа інформаційно-методичної програми "MotusVita", роздруковка з екрану комп'ютера.

➤ **Теорія:**

- призначена для підвищення рівня теоретичних знань і мотивації учнів до оздоровчо-рекреаційної активності і занять з фізичного виховання;
- включає інформацію про основні складові здорового способу життя;
- правил безпеки займаються при організації різних сучасних форм рекреаційно-оздоровчих занять;
- методичних рекомендацій для вчителя з фізичного виховання.

➤ **Практика:**

- складається з зразкових комплексів фізичних вправ, що забезпечує чітке розуміння виконання кожного елемента техніки спортивно-туристського багатоборства та інших видів оздоровчо-рекреаційної активності, котрі спрямовані на підвищення показників фізичного стану школярів;
- представлені відеоматеріали сучасних форм рухової активності, інформація яких подається в максимально зручній і доступній формі для займаючихся.

➤ **Про програму,** де зібрана вся необхідна інформація для роботи з програмою, корисні поради та відомості про розробників.

Як показали результати наших досліджень і проведена експертиза серед вчителів з фізичного виховання, що більшість експертів вважають за доцільне впровадження в процес фізичного виховання мультимедіа інформаційно-методичної програми

“MotusVita” та високо оцінили її, про що свідчить 169 бала з 200 можливих, тобто – 84,5%.

Експертами відзначається, що найбільш привабливим видом оздоровчо-рухової активності, який користуються інтересом у школярів, є туристичне багатоборство.

Для визначення погодженості думок експертів обчислювався коефіцієнт конкордації (W_p), що дорівнює $W_p=0,72$, із чого можна зробити висновок про високу погодженість експертів, тобто експертиза відбулася і є дійсною ($p<0,05$).

Висновок.

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури, власні дослідження та думка експертів, дозволяють зробити висновок про те, що питання популяризація сучасних форм рухової активності серед школярів з порушенням слуху за допомогою мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita” є актуальною. Оскільки значно розширює можливості використання різних видів, засобів і методів сучасного фітнесу та фізичних вправ у процесі фізичного виховання школярів.

Проведене експертне опитування вчителів фізичної культури визначило необхідність впровадження мультимедіа інформаційно-методичної програми в процес фізичного виховання.

Мультимедіа інформаційно-методична програма підвищує рівень проведення традиційних занять фізичної культури, вносить позитивні емоції, задовольняє потреби школяра у руховій активності, формуванні позитивного і активного ставлення до здорового способу життя, успішності, соціалізації, відповідності сучасному стилю життя, сприяє розвитку рухових здібностей учнів, їх фізичному розвитку і фізичній підготовленості.

Перспективи подальших дослідження будуть спрямовані на розміщення мультимедіа інформаційно-методичної програми “MotusVita” в Інтернеті.

1. Андреева О. Фізична рекреація різних груп населення : монографія / О. Андреева. – К. : Поліграфсервіс, 2014. – 280 с.
2. Дутчак М. В. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування / М. В. Дутчак // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2015. – № 2. – С. 44–52.
3. Івчатова Т. В. Корекція статури жінок першого зрілого віку з урахуванням індивідуальних особливостей геометрії мас їх тіла : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02. “Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Т. В. Івчатова. – К., 2005. – 20 с.
4. Кашуба В. Про можливості використання сучасних комп’ютерних технологій у процесі адаптивного фізичного виховання / В. Кашуба, Зіяд Хмаїді Ахмад Насраллах, К. Сергієнко // Спортивний вісник Придніпров’я, 2007. – № 1. – С. 11–15.
5. Кашуба В. Проектування системи моніторингу фізичного стану школярів на основі використання інформаційних технологій / В. Кашуба, О. Андреева, К. Сергієнко, Н. Гончарова // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 3. – С. 61–67.
6. Кашуба В. А. Использование мультимедийных технологий в процессе физического воспитания различных групп населения / В. А. Кашуба, Е. В. Маслова, Т. Н. Рычок, С. В. Лопацкий / Научный часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №15. “Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт”. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. – Вип. 6 (88) 17. – С. 37–41.
7. Кашуба В. А. К вопросу возможностей использования информационных технологий в образовательном процессе курсантов МВД Украины / В.А. Кашуба, В.А. Данильченко // Научный журнал “Физическое воспитание студентов”. – Х., 2012. – № 1. – С. 30–33.
8. Сайкина Е. Г. Фитнес-технологии: понятие, разработка и специфические особенности / Е. Г. Сайкина, Г. Н. Пономарев // Фундаментальные исследования. – 2012. – № 11. – С. 890–894.
9. Bowles H. R. Measurement of active and sedentary behaviors: Closing the gaps in self-report methods / H. R. Bowles // J. Phys. Activity Health. – 2012. – 9 (Suppl 1). – S. 1–4.

References:

1. Andryeyeva O. (2014), *Fizychna rekreatsiya riznykh hrup naselelnyya* [Physical Recreation different groups], Polihraf-servis, Kyiv, Ukraine. 280 s. (in)

2. Dutchak M. V. (2009), "Sport dlya vsikh v Ukraini: teoriya ta praktyka", Olympic literature, pp. 279.
3. Ivchatova T.V. (2005), "Correction of the constitution of women of the first mature age taking into account individual peculiarities of the masses of their bodies geometry" Thesis abstract for Cand. Sc. (Physical Culture, Physical Education of Different Populations), 24.00.02, National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine.
4. Kashuba, V.O., Ziyaad Khamaidi Ahmad Nasrallah and Sergienko, K. M. (2007), "On the Possibilities of Using Modern Computer Technologies in the Process of Adaptive Physical Education", *Sportivnyi vestnik Pridneprov'yu*, no. 1, pp. 11–15.
5. Kashuba, V.O., Andreeva, O.V, Sergienko, K.M and Goncharova, N.M (2006), "The project of the system of monitoring physical school students on the basis of the information technology information", *The theory and method of physical education. Upbringing and sports*, no. 3, pp. 61–67.
6. Kashuba, V.O., Maslova, E.V., Rychok, T.N. and Lopatsky, S.V. (2017), "The use of multimedia technologies in the process of physical education of various population groups", *Naukovy chasopis NPU named after M.P. Dragomanova*, vol. 6 (88), no.17, pp. 37–41.
7. Kashuba, V.O. and Danilchenko, V.A. (2012), "On the question of the possibilities of using information technologies in the educational process of cadets of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine", *Scientific journal Physical education of students*, no. 1, pp. 30–33.
8. Saykina, E.G. and Ponomarev, G.N. (2012), "Fitness technology: concept, development and specific features", *Fundamental research*, no. 11, pp. 890–894.
9. Bowles, H.R.(2012), "Measurement of active and sedentary behaviors: Closing the gaps in self-report methods", *J. Phys. Activity Health*, no. 9, pp. 1–4.

УДК 796.011.3: 616.8–009.12–057.874(043.3) Віталій. Кашуба, Вікторія Чухловіна
СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА КОРЕКЦІЮ РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ
У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗІ СПАСТИЧНИМИ ФОРМАМИ ЦЕРЕБРАЛЬНОГО ПАРАЛІЧУ

Метою дослідження є розробка авторської технології корекції рухових порушень у дітей молодшого шкільного віку зі спастичними формами церебрального паралічу (ЦП) засобами фізичного виховання. Для реалізації мети дослідження використан теоретичний аналіз науково-методичної літератури, аналіз медичних карт, педагогічне тестування, соматометрія та методи математичної статистики.

Проведене дослідження дозволило обґрунтувати та розробити авторську технологію. Зміст розробленої технології націлювався на корекцію рухових порушень серед дітей розподілених за формою ЦП та рівнями моторного порушення за класифікацією GMFCS. Означена технологія реалізовувалась у три етапи: підготовчий, основний та підтримувальний та включала 5 блоків фізичних вправ: релаксційний, силовий, координаційний, ігровий та руховий.

Ключові слова: *церебральний параліч, класифікація великих моторних функцій (GMFCS), технологія, корекція, рухові порушення.*

Research objective is development of author's technology of correction of motive violations at children of younger school age with spastic forms of the cerebral palsy (CP) means of physical training. For realization of a research objective vikoristan the theoretical analysis of scientific and methodical literature, the analysis of medical records, pedagogical testing, a somatometriya and methods of mathematical statistics.

The conducted research allowed to prove and develop author's technology. Content of the developed technology aimed at correction of motive violations among the children distributed in the CPU form and levels of quick violation behind classification of GMFCS. Noted technology was implemented in three stages: preparatory, the main and supporting also turned on the 5th blocks of physical exercises: relaktsiyuny, power, coordination, game and motive.

Keywords: *cerebral palsy, classification of big quick functions (GMFCS), technology, correction, motive violations.*

Постановка проблеми та аналіз останніх результатів дослідження. Інтегральним показником благополуччя суспільства та індикатором соціальних та екологічних проблем є здоров'я дітей [10]. Одним із пріоритетних напрямів охорони дитинства є зниження частоти захворюваності та сприяння гармонічному розвитку дитини [5, 10].